

פ ר ט י כ ל מס. כ"ג/2

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
ירושלים, יום ד', ח'סיון תש"י - 24.5.50

חברי הועדה הנוכחים:
נ. ניר - היו"ר
ע. אסף
ד. בר-רב-האי
ב. צ. דינבורג
י. הררי
מ. ד. לוינשטיין
א. לנקין
א. פרמינגר
י. קוסוי
י. קליבנוב
ח. רובין

מוזמנים: ח. וילקנפלד - משרד המשפטים.

הישיבה נפתחה בשעה 11.20.

היו"ר נ. ניר: אני פותח את הישיבה.

סדר-היום לפניכם. אני מצטער שלא נוכל

לנהוג לפי סדר-היום, כיון שמחקימה עכשיו ישיבת ועדה המשנה לחוק השיפוט הצבאי בה יושבים חברים של ועדתנו המעוניינים בסעיפים אלה. אנחנו נעסוק היום בחוק לביטול תקנות שעת חירום, שהכניס חבר הכנסת ציזלינג.

כיון שחבר הכנסת ציזלינג הוזמן לשעה

11.30, אני רוצה למסור לכם בינתיים על שתי משאלות שנתקבלו היום בישיבת ועדת המשנה שלנו:

(1) שועדת החוקה, אחרי שתבוא בדברים עם

שר המשפטים והוא יסכים לכך, תפנה לוועדת הכנסת שתעמיד על סדר-היום של הכנסת דיון על משרד המשפטים, אחרי גמר הדיון על התקציב. כבר החקיים בכנסת דיון על משרד התחבורה, וגם ועדת הפנים הביעה משאלה שיתקיים דיון על משרד הפנים.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
24.5.50

היו"ר נ. ניר: אם אין החנגנות, אפנה אל שר המשפטים
ואח"כ לוועדת הכנסת.

ד. בר-רב-האי: לשם מה לפנות לוועדת הכנסת?

הוחלט: יו"ר הועדה יפנה לשר המשפטים
ואח"כ לנשיאות הכנסת.

היו"ר נ. ניר: (2) המשאלה השניה של ועדת המשנה הייתה
שועדת החקקה תביע משאלה להוציא בחוברת
מיוחדת את כל הדיונים על החוקה שהחקיים במליאת הכנסת. הנימוק לכך הוא
קודם כל, שבדברי הכנסת זה איננו נמצא באופן רצוף כי אם בהפסקות ואין
זה בשביל הקהל הרחב. אם הועדה תקבל זאת, נפנה לוועדת הכנסת שתאשר זאת
ולנשיאות הכנסת שתאג לכך.

ה. קליבנוב: אני חושב שהמשאלה הזאת מוצדקת, כי שמעתי
כבר מכמה אנשים שהיו רוצים לקבל
חמונה מלאה מהדיון על החוקה, וקשה למצוא זאת בדברי הכנסת.

המשאלה השניה של ועדת המשנה

נתקבלה.

היו"ר נ. ניר: אתמול הועבר ע"י הכנסת לוועדת הכנסת
בתיקון, בענין התעבורה, כדי להחליט אם
להעבירו לוועדת החוקה או לוועדת הכלכלה. ועדת הכנסת החליטה להעבירו אלינו.
השאלה היא אם אנחנו רוצים לקיים כאן דיון כללי, /להעבירו לוועדת המשנה
מבלי לקיים דיון כללי, ואם להעבירו לוועדת משנה, האם יהיה על ועדת משנה
להחזיר את החוק אלינו או שהיא חוכל להחליט בעצמה.

י. קליבנוב: אני חושב שאין צורך בדיון כללי. כל
ההערות ששמענו אתמול במליאת הכנסת, לא
היו לעצם אצא החוק, אלא דברים פרוצדוראליים. החוק לפי רוחו וכוונתו
נתקבל על דעה כולם. משום כך אני חושב שאין צורך להקדיש לזה ישיבה.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
24.5.50

ר.ל.

י. קליבנוב: אני מציע להעביר זאת לוועדת משנה ואח"כ

להחזיר זאת לדיון בוועדה, גם אם לא

תהיינה ססתייגויות. הייתי רוצה שבדרך כלל יהיה לנו נוהג להחזיר כל

חוק לדיון כללי בוועדה. כמובן, במקרה זה יש להשתדל שחיה זאת רק

קריאה פורמאלית.

היו"ר נ. ניר:

היה לנו נסיון בחוק גיל נישואין: העברנו

אותו לוועדת משנה, אח"כ הוא חזר לוועדה

ואנחנו מניס עליו מחדש. אני מציע להעביר את החוק לוועדת משנה,

ואם בוועדת המשנה לא תהיינה הסתייגויות, לא יהיה צורך להחזירו למליאת

הוועדה; אם תהיינה הסתייגויות, תבאנה למליאת הוועדה רק ההסתייגויות.

ח. רובין:

אני חושב שהצעה מר ניר יכולה להתקבל רק

אם בוועדת המשנה תהיינה מיוצגות כל המפלגות,

אבל בכך אין טעם רב. אני מציע להעביר את החוק לוועדת המשנה לפי המתקונת

המקובלת אצלנו. אני הייתי מוכן להקל על הפרוצדורה בצורה כזאת שאם

לא תהיינה הסתייגויות בוועדת המשנה, חברי הוועדה יקבלו את הטקסט ותהיה

להם אפשרות להעיר את הערותיהם במשך שבוע ימים.

ההצעה נחקבלה.

כל חוק שיועבר לוועדת משנה, אם לא תהיינה הסתייגויות, הטופס המחווקן ישלח לכל חברי הוועדה וכל חבר ועדה יוכל במשך שבוע ימים להודיע ליו"ר שיש לו מה להעיר לחוק. אם תהיינה הסתייגויות, ההסתייגויות תובאנה לדיון במליאת הוועדה.

החוק הועבר לוועדת המשנה לענייני חוקים.

(א. ציזלינג נכנס לשיבה).

חוק לביטול תקנות שעה חירום שהתקינה ממשלת פלשתינה (א"י).

א. ציזלינג:

אין לי להוסיף הרבה לדברים שהשמעתי מעל במה הכנסת. כוונתי היתה להשחתף בדיון על הצעת החוק הזאת. היסוד האחד הברור בהצעה, הוא שיש להעמיד חוקים מימי המנדט לפחות במדרגה שאינה עולה על המדרגה של חוקים מימי ממשלת ישראל. היינו, אם תקנות לשעת חירום שהותקנו ע"י ממשלת ישראל צריכות להיות נדונות כעבור שלושה חדשים, ולאחר זמן אפשר לבטלן, לתקן או להאריך, יהי כן גם גורלם של החוקים האלה שמתקופת המנדט. בזאת אין אנחנו מערערים במשהו את יכולת הביצוע של השלטון בעניינים חיוניים. אני אומר מראש כי אני מניח שצריך יהיה להאריך את תקופתם של חוקים שונים או להתאים אותם, אבל אי-אפשר לעשות זאת "אנגרו", ללא ביקורת מצד הכנסת.

אני מצטער שההצעה הזאת לא עלתה על הדעת

בזמנו | משום כך אין הבדל בזה שחלק מן החוקים, תקופתם יפקע ממילא בדצמבר. ישנם ביניהם חוקים חשובים מאוד, למשל בפרשת הפיקוח על המזונות, שיהיה צורך להאריך את תקופתם. אינני מתכוון להציע לבטל את הפיקוח על המזונות, אבל יהיה צורך לערוך את הביקורת על החוקים האלה במסגרת הויכוח הכללי.

אודה ליועץ המשפטי אם יעיר את השומע לבנו

אם ישנן תקנות-שעה-חירום נוספות על אלה שהזכרתי כאן. (ת. וילקנפלד: אין).

ת. וילקנפלד:

בעצם הייתי יכול לאמר שאין לי הרבה מה להוסיף לדברים שהשמיע שר המשפטים בכנסת, בחשבה להצעת מר ציזלינג. כדי להקל על הדיון בוועדה הכנתי סקירה קצרה הכוללת פרטים על החוקים, שבאם תתקבל ההצעה הזאת, הם יבטלו, כדי שהוועדה תדע במה מדובר ומה המטרייה שצפוצה הזאת נוגעת בה. (א. ציזלינג: אם תתקבל הצעה, יוגבל זמנם).

אני רוצה להקדים הערה אחת בנוגע לדבריו

של חבר הכנסת ציזלינג בלבר זכות העדיפות לחוקי המנדט על פני חוקים שנחקקו בתקופת המדינה. נדמה לי שאינה מתעוררת כלל שאלה של זכות

ועדת החוקה, חוק ומשפט
24.6.60
חוק לביטול חקנות שעה חירום
שהתקינה ממשלת פלשתינה (א"י)

רל.

ה. וילקנפלד:

עדיפות כזאת. המצב המשפטי בחקופת המנדט היה שונה לחלוטין מהמצב כיום. הסמכות המחוקקת היתה בידי הנציב העליון, בין שזה נקרא "הנציב העליון במועצתו", אך זאת היתה מועצת פקידים, ובין שזה היה הנציב העליון בעצמו. הנציב העליון יכול היה להשחמש בסמכות הזאת פעם בדרך של חקיקה שנקראה "פקודה" ופעם אחרת לפי חוק מקורי אחר, בדרך של חקיקה שנקראה "תקנת-הגנה".

היום המצב הוא שונה. המוסד המחוקק היא

הכנסת, והיא העבירה מסמכויות החקיקה שלה דבר מצומצם מאוד הקשור בשעה החירום והמוגבל מבחינת הזמן, לרשות אחרת - הרשות המבצעת. הכנסת, באופן טבעי, הגבילה את סמכות החקיקה של הרשות המבצעת. חקנות שעה היחידה מתקופת המנדט לא היו כאלה, שהסמכות המחוקקת הפרישה מסמכותה לסמכות המבצעת, ולכן הן לא היו מוגבלות בזמן. בעצם, החקנות בחקופת המנדט הותקנו ע"י אותו הגוף המחוקק, אשר פעם בחר לעצמו את הצורה של חקנות הגנה, ופעם אחרת בחר לעצמו את הצורה של פקודות.

אם רוצים לבטל את החקנות האלה שמתקופת

המנדט - ואני מבין את הרצון הזה - אין טעם לעשות זאת מפני היותן קרויות "תקנות-הגנה" ולא "חוקים". העניין מחייב דיון לגופו, אבל ע"י קיום החקנות האלה אין אנתנו נותנים עדיפות לחוקים מתקופת המנדט על פני חקנות-שעה-חירום מתקופת המדינה.

הצעת מר ציזלינג נוגעת - כפי שהסביר

שר המשפטים - לשתי מערכות שונות לחלוטין של חוקים; לגבי כל אחת מהן המצב שונה, והשיקולים שצריכים להניע את הועדה ואת הכנסת לטיפול בהן, צריכים להיות, לדעתי, שונים.

ב-1939 יצא חוק הסמכויות לשעה חירום

ע"י הפרלמנט הבריטי. החוק הזה הוטל בדרך של "דבר המלך" על כל מיני מושבות וארצות שהיו בשלטון הבריטי, וביניהם גם על א"י. לפי החוק הזה נתנה למושלים - אצלנו היה זה הנציב העליון - הסמכות להחקין תקנות-הגנה. מטרת תקנות-ההגנה האלה היתה יעילות המאמץ המלחמתי. לא היחה בחקנות האלה שמץ של כוונה מופנית נגד הישוב

רל.

ועדה החוקה, חוק ומשפט
24.5.50
חוק לביטול תקנות שעת חירום
שהתקינה ממשלה פלשתינה (א"י)

ח. וילקנפלד:

בתור שכזה. אם חשבו את מערכת תקנות-ההגנה מ-1939 עם תקנות ההגנה במושבות ברטיות אחרות או במטרופולין, תראו שזוהי כמעט העתקה נאמנה. זה נאמר לגבי פיקוח כלכלי, לגבי פיקוח על מטבע זר, לגבי הפקעת שערים, לגבי ריגול ומניעת הסחננות של ידיעות. כל מערכת החוקים הזאת היתה קשורה קשר בל-ינותק עם המלחמה.

כחום המלחמה נחבטל - בהלקס באופן אוטומטי ובחלקם במפורש - חלק ניכר מאוד של התקנות האלה. נחבטלו, הייתי אומר, התקנות הבטחוניות. נשארו בתקפן התקנות הכלכליות (אני מדבר בהכללה), והן נשארו בתקפן גם באנגליה, ועומדות בתקפן שם עד היום הזה. תקנות אלה הוארכו לחקופה של חמש שנים גם באנגליה וגם כאן, עד ה-10 בדצמבר 1950.

אנחנו נמצאים היום לחקופה של 6-7 חדשים לפני החאריך של חום תקפן של התקנות האלה. אני יכול למסור שזה זמן מה אנחנו מקיימים דיונים בין-משרדתיים בממשלה, מפני שהתקנות האלה נוגעות למשרדים שונים ואין כמעט משרד ממשלתי שהענין אינו נוגע לו - כדי לקבוע אילו תקנות הכרחי לקיים, ועל אילו אפשר לוותר, ומתוך הדברים שהכרח לקיים, האם צריך לקיימם במלוא ההיקף או בהיקף יוחר מצומצם. על כל פנים, עצם העובדה שהחוקים האלה, תקפם פג בסוף השנה הזאת, מחייבת שזמן ניכר לפני שיפוג תקפם יוכנסו לכנסת הצעות בניצון זה; אם לא כן, תושג ב-10 בדצמבר 1950 באופן אוטומטי המטרה שמציבה לעצמה הצעתו של חבר הכנסת ציזלינג.

אם אפשר לקרוא לזאת חילוקי דעות, הרי חילוקי הדעות הם בעצם רק לגבי הזמן. חבר הכנסת ציזלינג רוצה שביטול התקנות האלה יהיה בעוד שלושה חדשים; המצב המשפטי האובייקטיבי שאינו תלוי באף אחד, מחייב שזה יהיה באופן אוטומטי בעוד ששה חדשים. לגבי המערכת הראשונה הזאת, זוהי בעצם השאלה העומדת בפנינו.

אם תעברו על הרשימה שהמצאתי לכם ותראו

כמה היא מגוונה וכמה רבים שטחיה-החיים ושטחיה-המשק והמשפט שהחוקים

ועדת החוקה, חוק ומשפט
24.5.50
חוק לביטול תקנות שעת חירום
שהקינה ממשלת פלשהינה (א"י)

רל.

ה. וילקנפלד:

האלה נוגעים בהם, אתם תגיעו לכלל מסקנה שזה למעלה מכוחה של הכנסת
לטפל בכל הדברים האלה חוך שלושה חדשים. חוך ששה חדשים, אין לנו ברירה
אלא לעשות זאת, כי אם לא נביא הצעות, ישאר חלל-ריק.

הרשו לי, לשם הדגמה, להצביע על כמה
מחוך התקנות האלה. תקנה 46 מתקנות ההגנה משנת 1939 משתרעת על הרבה
עמודים והיא צריכה לקבל, בעצם, צורה של חוק נפרד. זוהי התקנה שעליה
מבוסס היום כל הפיקוח הממשלתי על המשק. תקנות ההגנה (כספים) 1944,
עליהן מבוסס כל הפיקוח על המטבע הזר, וגם המחוקק הישראלי טיפל בהן
כמה פעמים; או למשל, תקנות ההגנה (מניעת רווחים מופקעים) 1944,
הן הנוחנות את הסמכות לפקח על מחירים של מצרכים ושירותים והן
המשמשות בסיס לשיפוט עבריינים בשוק השחור. הרשימה היא די ארוכה.
הבאתי דוגמאות אלה רק לשם הדגמה וכדי להראות לכם שהעניין אינו קל
וחוא מחייב עבודה רבה. אינני חושב שעבודה זאת תוכל להיעשות חוך
שלושה חדשים.

היות ובשאלה זאת אין חילוקי דעות,
ובעוד ששה חדשים באופן אוטומטי חושג מאליה המטרה שחבר הכנסת ציזלינג
מציג לעצמו בחוק, הייתי מציע שלגבי מערכת חוקים זאת, יוותר מר
ציזלינג על הצעתו ויסתפק בכך שתום הקפן של תקנות אלה בסוף השנה,
יש בו משום הבטחה מספקת של הפיקוח הפרלמנטארי, כי כל דבר מחוך
החוקים האלה אשר נרצה להמשיך לקיים, והצורה בה נרצה לשמור להמשיך
לקיימו, יהיה מוכרת לבוא בפני הכנסת. (נ. ניר: האם יש התחייבות
מצד הממשלה לא להאריך את התקנות האלה?) (ב.צ. דינבורג: האם לממשלה
יש זכות לעשות זאת?)

נראה את כל האפשרויות הקיימות למעשה
ולהלכה. תום הקפן של תקנות אלה ב-10 בדצמבר, יהיה אוטומטי. הממשלה
אינה יכולה להאריך, מלבד בדרך אחת שאני מיד אעמוד עליה. ז"א
שלפני תום השנה צריכה הממשלה להביא בפני הכנסת - במידה שיש צורך
בסמכויות ובחוקים האלה - הצעות-חוקים הבאות להסדיר את העניינים האלה.
ההצעות האלה יכולות לבוא באחת משתי צורות: או בצורת חוקים מקוריים
שלנו, המפרטים את כל הסמכויות, או בצורת חוק להארכת הקפן של התקנות.

ר.ל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
24.5.50
חוק לביטול תקנות לשעת-חירום
שהתקינה ממשלת פלשתינה (א"י)

ח. וילקנפלד:

האלה. אנחנו עושים את כל המאמצים כדי שנספיק להחליף את כל מערכת החוקים הזאת בחוקים מקוריים. אני רוצה להוסיף ולאמר כי אין לי בטחון שלגבי כל הרשימה הארוכה הזאת נספיק לעשות זאת בתוך התקופה הזאת. אין זה מן הפסנע, אעפ"י שנעשה הכל כדי למנוע זאת, שלגבי חלק מן החוקים האלה, נבקש הארכת תוקף כדי שבמשך התקופה הנוספת הזאת נוכל להחליף גם אותם בחוקים מקוריים. אבל גם במקרה זה, גם במקרה האחר, מובטח פיקוח הכנסת; אֶהכנסת התן דעתה על החוקים האלה וחוכל להאריכם או לא להאריכם, להכניס בהם שינויים או להאריכם כמות שהם.

להלכה קיימת דרך נוספת: שהממשלה, ע"י

תקנה לשעת חירום, האריך את תקפן של התקנות האלה. אני חייב לעמוד על האפשרות הזאת, אעפ"י שהיא קיימת רק להלכה. (א. פרמינגר: הממשלה יכולה לעשות זאת, כיוורשה סמכויות הנציב העליון). בית-המשפט העליון פסק בענין זה, שהממשלה אינה יורשת את הסמכויות של הנציב העליון; אלו זה היה כך, לא היינו באים אל הכנסת בהצעה לתקן את תקנות ההגנה (דרכים), וכו'.

גם להלכה, האפשרות להאריך את התקנות

האלה בדרך זאת, היא רק לשלושה חדשים. אם הממשלה תלך בדרך זאת, תקפה של תקנה-לשעת-חירום כזאת יפקע ב-10 במרץ 1951, ואז אין כבר מנוס מן הכנסת; הענין יובא בפני הכנסת. אינני מוסמך למסור הודעות בשם הממשלה, אבל אני יכול לאמר שעד כמה שידוע לי, לא קיימת כוונה כזאת. הכוונה היא שהענין יובא בפני הכנסת לפני ה-10 בדצמבר 1950, במידה שרק נספיק. אני מקווה שנספיק לעשות הכל, ואז זה יובא בצורת חוקים מקוריים. אם לא נספיק, נצטרך לבקש הארכת לקבי אותם החוקים שלא נספיק להכניסם.

הסכנה הזאת אינה טבועה בתקנות האלה, אלא

בסמכות שניתנה לממשלה לפי סעיף 9(א) לפקודה סדרי השלטון והמשפט. נניח שהכנסת תקבל את הצעת חבר הכנסת ציזלינג ותחליט לבטל את התקנות האלה תוך שלושה חדשים, אין שום מניעה להלכה, שלמחרת תתקין הממשלה תקנות לשעת-חירום המקיימת את התקנות האלה. אבל הממשלה לא תעשה זאת,

ועדת החוקה, חוק ומשפט
24.5.50
חוק לביטול תקנות-שעת-חירום
שהתקינה ממשלה פלשתינה (א"י)

רל.

ת. וילקנפלד:

היא לא עשה זאת ואין גם כוונה כזאת. אני רואה את האפשרות הזאת של שימוש בסעיף 9(א) לגבי התקנות האלה, כאפשרות היאורטיה גרידא. (א) ציזלינג: אם הכנסת חבטל תקנה-לשעת-חירום שהתקינה ממשלה ישראל, האם מותר לממשלה להתקינה מחדש? מבחינה משפטית - כן; אבל אז הכנסת יכולה להפיל את הממשלה. במידה שישנו פגם בענין זה, הוא טבוע בסמכות הכללית ולא דוקא לגבי תקנות אלה.

במסיבות אלה אני מציע לחבר הכנסת ציזלינג

לגבי מערכת החוקים הזאת, לסמוך על זה שהמצב המשפטי האובייקטיבי מחייב הבאה הענין בפני הכנסת תוך ששה חדשים.

ארשה לעצמי להביע השערה. אני מחאר

לעצמי שאם נחליט ללכת בדרך של חבר הכנסת ציזלינג ויהיה דיון בקריאה ^{באגודה} בכנסת ואח"כ בוועדה, ואח"כ חהיה קריאה שניה, ממילא נחקר מאוד לחאריץ שהוא החאריץ האוטומטי / ולגופו של ענין לא יהיה הבדל, כי התוצאה המשפטית חהיה ^{אחתה} אחתה.

א. לנסין: הפרוצדורה בכנסת לוקחת זמן, עד שתוק

רואה אור, ויש לנו רק ששה חדשים. כיצד

אחם חושבים להגיש את החוקים הצלה לכנסת, ושהכנסת תאשר אותם עד

דצמבר, מאז מבחינה טכנית?

ת. וילקנפלד: אנחנו נשתדל להקדים ככל האפשר. אבל

ברור שנוסף על שתי האפשרויות שהצבעתי

עליהן - שנספיק להכין את כל החוקים המקוריים, או שנבקש הארכה לגבי

חלק מהם - קיימת אפשרות שלישית: שנספיק להביא חוק מקורי, נאמר

באוקטובר, אבל הוא יהיה מסובך והכנסת לא תספיק לגמור אותו. אז חשב

ועתה הכנסת על המדוכה, תעריך את הזמן הדרוש לשם סיום העבודה,

ותאריך את התקנה המקורית לתקופה כזאת, כדי שיהיה סיפק בידי הכנסת

להשלים את המלאכה.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
24.5.50
חוק לביטול תקנות שעת חירום
שהתקינה ממשלת פלשתינה (א"י)

רל.

ח. וילקנפלד: אני רוצה לעבור למערכת החוקים השנייה,

הנובעת ממקור אחר, הוא "דבר המלך

במועצתו" על א"י משנת 1937. "דבר המלך" הזה הוצא במקורו בקשר עם המאורעות שהיו אז בארץ, והתקנות, בגלגולן הראשון, היו מכוונות נגד הכנות הערביות. במשך הזמן חל שינוי במצב והתקנות האלה, בהחמרות רבות, הופנו נגד הישוב היהודי. תקפן של התקנות האלה אינו מגבל מבחינת הזמן. כלומר, אם לא נעשה בהן משתן, הן יומשו לעמוד בתקפן.

התקנות האלה הן תקנות בטחוניות. הן

מעניקות לשלטון סמכויות רחבות ביותר כדי לקיים את הבטחון במדינה, ארשה לעצמי לאמר שאילו מדינת ישראל הייתה קיימת ב-1945, בתקופה שעדין עמדה בתקפה מערכת החוקים לפי החוק מאז 1939, כלומר, תקנות ההגנה המלחמיות, מערכת החוקים על המלחמה, על הסמכויות הכלכליות ועל הסמכויות הבטחוניות, לא צריך היה כלל עם קום המדינה, לקיים או להשתמש בתקנות-לשעת-חירום מ-1945. בראשית 1945, לפני תום המלחמה, עמדו בתקפן בארץ תקנות ההגנה מ-1939 שבהן היו שני חלקים: הוראות בשטח הכללי, והוראות בשטח הבטחוני, ריגול, צנזורה, מעצר אנשים חשודים וכו'. אילו התקנות האלה עמדו בתקפן בשעה שקמה המדינה ובזמן שהתחילה המלחמה שלנו, לא היה כל צורך להיזקק לתקנות אחרות. אבל בסוף 1945, כשתמה מלחמת העולם, בוטלו התקנות הבטחוניות ונשארו רק התקנות אמלאמ הכלכליות. כשקמה המדינה והתחילה המלחמה שלנו, עמדנו בפני מצב שהתקנות הבטחוניות והתקנות המלחמה מ-1939 לא היו כלל קיימות, והמקור היחידי של סמכויות בטחוניות היו התקנות השנואות מ-1945, אשר היה הכרח להשתמש בהן.

היום אין חילוקי דעות על כך שהגיע

הזמן לסיים את הפרשה הזאת ולבטל את התקנות האלה. השאלה היא אם הגיע הזמן לבטלן מבלי שיבוא משהו במקומן, בהיקף הרבה יותר מצומצם, או שאפשר לבטלן רק חוץ קיום סמכויות בטחוניות מסוימות מינימאליות בידי הממשלה. דעת הממשלה - אינני מוסר הצהרה מטעם הממשלה, אבל אני אומר זאת על יסוד החוק שהוגש - שטרם הגיע הזמן לבטל את התקנות האלה בשלמותן מבלי להשאיר חלק מהסמכויות האלה בידי הממשלה גם להבא. בכיוון זה הלכה הצעת החוק להגנה על בטחון בשעת חירום.

ר.ל.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
24.5.50
חוק לביטול תקנות-שעת-חירום
שהתקינה ממשלה פלשתינה (א"י)

ח. וילקנפלד:

הצעת חוק זאת נמצאת היום בשלב של תרדמה, ב"מקרה" של ועדת החוקה, חוק ומשפט. (נ. ניר: היא הוכנסה למקרה ע"י הממשלה). שר המשפטים הדיע בכנסת שהממשלה מוכנה לחדש את הדיון על הצעת חוק זאת ולהציע שינויים. עד כמה שידוע לי, השינויים הם בכיוון של צמצום הסמכויות שחוצעו אז. יחכן מאוד שמה שממשלה ראתה אז כהכרחי וכמינימאלי, היום כבא לא דרוש.

חקפן של התקנות האלה נתון בידי הועדה

הזאת. הסעיף האחרון בחוק ההגנה ובטחון אומר שתקנות ההגנה מ-1945 בטלות. הענין הזה היה בפני הכנסת ונמצא בפני הועדה. ארשה לעצמי לאמר שהצעתי של חבר הכנסת ציזלינג לבטל את התקנות האלה, נמצאת כבר בפני הכנסת, אלא שהיא שלובה עם הוראות מסויימות של החוק, וככל שתקדים הועדה לסיים את הדיון בצעת חוק ההגנה ובטחון, כן תקדים לבטל את התקנות שחבר הכנסת ציזלינג מבקש לבטלן.

גם לגבי מערכת חוקים זאת אני מציע לחבר הכנסת ציזלינג שילחץ בכיוון הקדמת הדיון על החוק הזה, כי סיומו, באופן אוטומטי, מביא למטרה הרצויה למר ציזלינג: ביטול התקנות האלה.

היו"ר נ. ניר:

אני צריך למסור לכם את משאלתם של חברי

ועדתנו היושבים בוועדת המשנה לחוק השיפוט

הצבאי, שלא נקיים היום את הדיון הזה. אם אין התנגדות, נדחה זאת לשבוע הבא.

מחליטים: לדחות את הדיון לשבוע הבא.

חוק רישום פטירות חיילים

היו"ר נ. ניר: בוועדת המשנה סיימנו את הדיון בחוק זה.

כפי שהחלטנו היום, חברי הוועדה יקבלו

את הטופס המתוקן, כיון שאין הסתייגויות.

ועדת המשנה קיימה ישיבה עם ועד ההורים

השכולים ושמעה את הערוחיהם. פרוטוקול אותה הישיבה יישלח לכל חברי הוועדה.

המשאלה הראשונה של ההורים השכולים היתה

שכל החוקים הנוגעים לחללים יועברו לוועדה אחת. הם רצו שתהיה זאת ועדת

החוקה. אנחנו החלטנו להמליץ בכנסת על החלק הראשון של המשאלה הזאת -

שהחוקים האלה יועברו לוועדה אחת - מבלי לקבוע איזו ועדה תהיה זאת.

משאלתם השנייה של ההורים השכולים היתה,

שכל החוקים הנוגעים לחללים יצאו בחוברת מיוחדת עם הקדמה. גם על המשאלה

הזאת החלטנו להמליץ.

נוסף לכך, ההורים השכולים ביקשו להכניס

כמה תיקונים אשר קבלנו את כולם פרט לאחד: שבמקום קצין מוסמך תהיה ועדה

מב"כ ועד ההורים השכולים. אנחנו נחליט בענין זה לאחר שנשמע את ב"כ

משרד הבטחון מר דקל, ואת הרב הצבאי הראשי.

הישיבה נסתיימה בשעה 12.30.